

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. ^{Ref.}
Ser.

588

Title:

Kartavilya yuna
Deepdan Prayoga

Kartavilya

588

कार्तवीर्यार्जुन दीपदान प्रयोगः

Incomplete

:	Kārtavīryāraṇa	:	Title
:	dāna Prayoga	:	Author
:	Kamalākara	:	Editor
:	:	:	Author
:	:	:	Year, Vols.
:	:	:	Publisher
588 :	Ends abruptly	:	Remarks

श्रीगणाधिपतये नमः॥ नत्वा माहिष्मती नाथं पितरौ रघुनंदनं । कम
 लाकरसंज्ञेन दीपदानं विविच्यते ॥ अथ कार्तवीर्यदीपदानप्रयोगः॥
 ॥ तत्र वसंतशिशिरहेमंतेषु वर्षाशरदोर्वा ॥ वैशाखश्रावणाश्विनकार्ति
 कमार्गशीर्षपौषमाघफाल्गुनमासेषु • शुक्लपक्षे कुरुपक्षे पितृवम्यव
 धिवा विशेषतः ॥ प्रतिपद्वितीया तृतीया पंचमी षष्ठी सप्तमी दशमी द्वाद
 शी त्रयोदशी पौर्णमासी धृतिथिषु ॥ शनिभौमवर्जितवारे । अश्विनीरो
 हिण्यार्द्रा पुष्योत्तरात्रयहस्तस्वातिविशाखा ज्येष्ठा श्रवणा न्यतमर्क्षे • आ
 युष्मात्सौभाग्यशोभनप्रीतिसुकर्मधृतिवृद्धिहर्षणा व्यतीपातवैधृत्य
 न्यतमयोगे । बालवकौलवगरान्यतमकरणे । विशेषतश्चंद्रसूर्यग्रहेषु

प्रके । अथोदये महाष्टम्यां पूर्वाह्णे रात्रौ निशीथे वा दीपदानं कुर्यात् । कार्तिकशु
 क्लसप्तमी निशीथव्यतीपातश्रवणारविवारतुल्कागतसूर्यमकरगतचंद्रकरणी
 नां योगे महोत्तमाख्यापर्वणि तु महतीष्टसिद्धिः । राज्यकामश्चेदत्र दशसहस्रप
 लेन दीपदानं कुर्यात् । अथवा त्याहिते कार्ये न मासपक्षादिशोधयेत् ॥ अथ
 दीपपात्रं ॥ तत्र महत्कार्ये त्रीनवसौवर्णसर्वकार्ये । वश्ये राजतं ताम्रं वा । विद्वेषे
 कौस्त्यं • मारणे लोहं • उच्चाटे मृन्मयं • विद्वेषे गोधूमपिष्टजं • मुखसंभोगमाषपिष्ट
 जं । शांतौ मोदं । संचो नदीकुलद्वयमृदा • सर्वालाभे ताम्रं कार्यं • तत्रायुतपक्के
 घृते पंचशतपक्कमितं । सहस्रत्रये सपादशतपक्के । सहस्रद्वये पंचदशाधिकशतपक्के •
 सहस्रपक्के शतपक्के । शतत्रये शतपक्के । शतपक्के द्विपंचाशत्पक्के । पादोनशतिष
 ष्टिपक्के । शतार्धपक्के त्रिशत्पक्के । त्रिशत्पक्के त्रिंशत्पक्के । विंशतिपक्के षोडशपक्के •

दशपके दशपकं । प्रमाणं तौ वेकादशपकं वा कार्यं । नित्यं द्वे दीपे कत्रिपके ॥
 तत्र मूके षडंगं विस्तृतं षडंगुलं च सुपरिषोडशंगुलायामं कार्यं । मूले द्वादशदशा
 षट्पंचचतुस्त्रिगुलमिति केचित् ॥ अथाज्यमानं तत्र गोपुते सर्वसिद्धिः । मार
 णे मोहिषं विद्वेषणे ओष्टं शान्तिके आविकं । उच्चैर्दत्ते आजं । सर्वार्थसिद्धौ तिलतैलं
 मारणे सार्षपं । मुखरोगे मुखदुर्गंधे वा पुष्पवासितं तैलं ग्राह्यं । तत्राज्यप्राप्तये दशस
 हस्रपकानि । निगडबंधने क्षौत्रिसहस्राद्विसहस्रमेकसहस्रं वा नष्टप्राप्तये एकसहस्रं ।
 सर्वकार्यसिद्धौ च सहस्रं । सिद्ध्या प्रसूत्या दिशां त्ये त्रिशतं । शत्रुनाशे शतं । शत्रुपरा
 जये पादो नशतं । वश्ये संचो चोरशां त्ये च पंचाशत्पकं । कन्याप्राप्तये एकविंशतिदि
 नपर्यंतं प्रत्यहं त्रिशत्पकं । रोगति कुर्ये चतुर्दशदिनपर्यंतं प्रत्यहं त्रिशत्पकं । शुद्धो
 गे तु सकृदेव त्रिशत्पकं । दौर्गन्ताशे विंशतिपकं । भूतप्रेतपिशाचनिवृत्त्ये पंचविंशति

पकं । ग्रहपीडायां षोडशपकं । रावे जेश्ये सप्तदिनपर्यंतं प्रत्यहं दशपकं । प्रयाणकाले
 षट्पकं ग्राह्यं । नित्यदीपे गव्यमाहिषं वा पकं पक्षार्धं वा ग्राह्यं न ततो न्यूनं तैलेप्येवं ।
 धनप्राप्त्या दातुं प्रयुक्ते माने सर्वत्र शतपकं ज्ञेयं । कृते दीपे न सिद्धिश्चेद्दूरत्रयं
 कार्यं अथ वर्तयः तत्र त्रिः प्रक्षालितेन सूत्रेण वश्या विद्वेषमारणे च दत्तं स्तंभ
 नशान्तिषु क्रमेण सितपीतमोजिष्ठकोसुंभकृष्णकबूरवर्णेन अलाभे सर्वत्र च ते
 न वा सूत्रेण पंचदशविंशति द्वाविंशति त्रिंशच्चतुश्चत्वारिंशत् पञ्चाशत् षोडशशतस
 हस्रान्यतमसंख्यांतनुकाः एकत्रिपंचसप्तादिकान्तरशतपर्यंतं विषमसंख्यावत्कु
 पात्रे रक्षयेत् । नित्यदीपे तु द्विचत्वारिंशदेकविंशतितनुभिर्वा विषमसंख्यावत्तिष्ठे
 या । ततः स्वर्णादिकृतां षोडशंगुलां तदर्धं दत्तदर्धं वा सूक्ष्माग्रां सूक्ष्ममूला

२

मयेत्रिश्रूलोकि तोशला को पात्रेदक्षिणाभागेक्षिपेत् अथसंभाराः अवत्सा
निर्देशगुणगोवर्ज्यकपिलो अन्यं वागां सर्वसंस्पृश्यतस्यागोमयंदीपपात्रं चि
चाद्यमूद्रय्यं । पूर्वोक्तमाज्यं वर्तयश्च । तंडुलोः अखंडाः रक्तचंदनं रक्तगंधं रक्त
पुष्पं । रक्तक्षौमं । तीक्ष्णधुरिकां । पंचगव्यं । तन्मानंतु । घृतं षड्रुक्षाः । दधि द्वादशव
५ र्क्षाः । दुग्धं षोडशगोमयेकादश । गोमूत्रमष्टौ वक्षाः । बहुस्त्रिगुणाः । सदशो वा सो
युगं । नारीकैकं । बिल्वफळं चंदनं । मधु एकः कुंभः शरावै पुण्यमृत्तिकाः सर्वोषि
ध्यः शर्कराः कृशाश्वलुवटाम्रो दुर्बराशमीपल्लवाः । सर्षपाः कुशाः । स्वादुफला
निपंचामृतं । वैरणार्थमंगुलीयं । कर्णाभरणं अंगदयुग्ममुपवीतं वस्त्रयुग्मेवे
ति ॥ अथशकुनाः तत्रारंभकालेऽशुभं न वदेत् । एकस्य द्वयोस्त्रयाणां

३

वा विप्रसन्नत्रियवैश्यानां आगमने शुभं । प्रास्तानि कस्यागमने तत्कालसिद्धिः । शूरे मध्यमं । म्ले
छमाज्जीरमूषकादिदर्शनेऽधमं । दीपे लापिते चैव शूलक्षणाज्जला तदाष्टदिनादिष्टासिद्धिः । वक्राधूस
राकृष्णावेदनिष्ठं । कुते दीपे तत्क्षणाज्जले विलंबेन सिद्धिः । प्रहरत्रयमध्ये नाशे मासे वर्षे वा सिद्धिः ।
रात्रौ नाशे गृहे वस्तुनाशः । दीपस्य चटवराशे बृहदुं शब्दे चारिष्ठं । दीपस्य वमने चोरभयं । दीपपात्र
स्वावेगो नाशः । पात्रं न गेयं जमानस्य मृत्युः । दीपे कौकिकदीपांतरे लापिते नेत्रनाशः । पुनर्वर्तिके र
जोधणमासासिद्धिः । दीपस्य श्वमाज्जीरमूषकाभुचिस्पर्शे राजभयं ॥ अथप्रयोगः
तत्र दीपदानात्पूर्वेतरदिने यजमानः आचार्यश्च एकभक्तं कृत्वा परदिने कृतोपवासो भूमे स्त्र
पित । यावद्दीपसमाप्तिब्रह्मचर्यं च । अपरेद्युर्दानदिने प्रातरपामार्गेक्षितद्वादशांगुलदंतधा
येन नायुर्वक मिति मंत्रेण दंतकाष्ठं यदक्षं प्रार्थ्य दंतधावनं गृहीत्वा मुखेऽङ्गुलिना शायेल्य
नेन मंत्रेण दंतान् संशोभ्या च म्यत्नात्वा नित्यकर्म कृत्वा पूर्वोक्तसंभारा संभृत्य दीपदेशाच्च

तुरंगुलेभूमावयोमुखीदक्षिणग्रंथुरिकां निरवाय प्राणानायम्यदेशकालौसंकीर्त्य
 हस्तमानिस्तत्रमुक्तफलावाप्त्यर्थं ब्राह्मणद्वारा श्रीकार्तवीर्यार्जुनप्रीत्यर्थं अमुकपलघटे
 ने अमुकपलमितेन पात्रेण अमुकसंख्यावर्तिभिः दीपदानं करिष्ये इति संकल्प्य गणेशं संपू
 ज्य पुण्याहं वाचयित्वा गुरुपादौ चत्वारं वस्त्राभरणानि दत्त्वा नारिकेलं वा दायकार्तवीर्यप्री
 त्यर्थं दीपदानं कर्तुं आचार्यं वा महं वृणोति इति दत्त्वा मंत्रं पठेत् । भक्त्या समागतो ह्येवोदयो रक्तवत्स ते
 ल । दीपकार्यं भवता संपाद्यते न मो नम इति अथाचार्यः प्राणानायम्यदेशकालौसंकी
 र्त्य अमुकस्यामुककामनासिद्ध्यर्थं कार्तवीर्यप्रीत्यर्थं अमुकपलघटे नेत्यादिसंकल्प्य भूमिं
 गोमयेनोपलिप्य तत्र द्वात्रिंशद्गुलसूत्रेण त्रिकोणं पश्चिमाग्रकोणं कृत्वा तन्मध्ये षडंगु
 लेन सूत्रेण त्र्यस्रद्वयेन षट्कोणं कुर्यात् । तत्र कोणकोशाद्यंगुलविस्तारः । मध्ये षडंगुलवि
 स्तारः ततः सप्तकोशा नरक्तचंदनाक्तैः तंडुलैः पूरयित्वा षट्कोणमभ्येमारवीजं लिखि
 त्वा पश्चिमादिषट्क्षेत्रेषु कामबीजवर्जानि षड्बीजानि क्रमेण लिखित्वा चतुर्दिक्षु अष्टमादि

बीजचतुष्कं लिखित्वा शेषान् कार्तादीन् चर्पण्य रिलिखेत् ततः श्रीगुरवे नमः । श्रीगणप
 तये नमः । द्वारप्रिये । इति देहली संपूज्य दुर्गुगायैः क्षंक्षेत्रपालाय । दक्षिणोत्तरशाखयोः ॥
 हः अस्त्राय फट्ति देहली संपूज्य दक्षिणपादेन प्रविश्य वास्तुपुरुषाय गुरवे शेषाय गु ३
 वी विद्यापीठाय इति गृह मध्ये संपूज्य पृथ्वीति मंत्रस्य मेरुष्टरुषिः । क्रुमे दिक्ता । सु
 तके छंदः आसने विनियोगः । उपविश्य । भूर्भुवस्वः । क्रुमा सनाय नमः आचारशक्ति
 ये । अनंता सनाय । विमला सनाय । पद्मा सनाय । इष्टविद्रावताय । श्रीरुसिंहासय
 नम इति संपूज्य । अपक्रामंतु । अपसर्पंतु भूतानीति वामपादं चातत्र येण भूतानु
 युत्सार्य । उर्ध्वं अस्त्राय फट्ति करता कत्रयं कृत्वा ॐ नमः सुदर्शनाय । अस्त्राय फ
 ट् । प्राचीं दिशं सुदर्शनेन वभ्रामीत्यादवाक्पदेः नाराचमुष्ण्य ततर्जनीयादिशदिग्
 यं कृत्वा मूलेन तळयोः पृष्ठयोः पार्श्वयोः करभुजं विधाय उपस्थं दक्षिणां
 स गंगायतये वामोसे

का. दी.

५

संस्वरस्वत्यै. वामपाश्वेदुर्गर्ग्यै. दक्षपाश्वेदुर्गर्ग्यै. शिरसिगुगुरुभ्यः। प
रमेष्ठिगुरुभ्यः। पंचरायरगुरुभ्यः। श्रीगुरुयादुकाभ्यः। श्रीकार्तवीर्यपादुकाभ्यः
इति नत्वा। रः कट इत्यग्निप्राकारं संचित्य समं ताज्जलचारं कृत्वा केशवादिभिराचम्य
मूलेन त्रिः प्राणो नायम्यदेशकालोऽस्मत्वा श्रीकार्तवीर्योर्जुनप्रीतिद्वारा दीपदानं पृ
ञ्जो वंकारिष्ये। इति संकल्प्य भूतभुक्तिं कुर्यात्। यथा दीपाकारं जीवं शिरसि स्थित पर
ज्योतिषि संयोज्य। पादत आजी नुपथिवी मंडलमसु संहरामि. जीतुत आनाति
अथ मंडलं ते जीसि संहरामि. नाभे राह दयं ते जीमंडलं वायो संहरामि. हृदयादा
भ्रूमध्यं वायुमंडलमाकेशो संहरामि. आभ्रूमध्यादा ब्रह्मरंभ्रं आकाशमंडलं अहं
कारे सं. अहंकारं महति सं. महंतं प्रकृतौ सं. प्रकृतिं पुरुषे सं. पुरुषं परमपुरुषे.
सर्वत्रानुष्ठंगेन भूतानि संहृत्य वामकुक्ष्या वंगुष्ठमात्रं श्यामं महापातकं गं उपपातक

५

रोमाणं यमिति वाक्यबीजेन प्रथमप्राणायामकुंभकेन वसंशोष्यारमित्यग्निबीजेन द्वि
तीयप्राणायामेन दहेत्। ततस्तृतीयप्राणायामेन वमित्यमृतबीजेनाह्लादव्युत्थमिति
पृथ्वीबीजेन संमील्य परमपुरुषात्पुरुषं सिन्नीकृत्य। पुरुषेण प्रकृतिसंशोष्य। प्र
कृतेर्महान् महतोहंकारः तस्माद्वा अतस्मादात्मन आकाशः संभूतः आका
शाक्षयः वायोरग्निः अग्नेरापः अद्भ्यः पृथिवी पृथिव्या ऊषधयः ओषधी
भ्योन्नं अन्नाद्देतः रेतसः पुरुषः स वा एष पुरुषो न्नरसमयः। इति शरीरोत्पत्तिं वि
भाव्या ग्लोमिति घनीभावं संभाव्य भुङ्क्षंसां गंदेव पूजा योग्यं सात्विकं शरीरं भा
वयित्वा प्राणाप्रतिष्ठां कुर्यात्। प्राणाप्रतिष्ठामंत्रस्य। ब्रह्मविष्णु रुद्राक्षयः।
सुग्यः सुः सामानि छंदं सि। क्रियामयवपुः। प्राणारव्यादेवता। ओं बीजं कीश
क्तिः कौंकीलकं प्राणाप्रतिष्ठायां विनियोगः। ततः कृष्यादीन्मूर्ध्नि मुखजिह्वा
हृदयगुह्यपादेषु विन्यस्य। ॐ कं ५ अं पृथिव्यप्ते जीवाय वाकाशात्मने आह

दयाय नमः॥ ॐ वं ५ ईशब्दस्पर्शरूपरसगंधात्मने ईशिरसे स्वाहा॥ ॐ टं ५ उं श्रोत्रत्वक्
 क्षुर्जिह्वाघ्राणात्मने उं शिखायै वषट्॥ ॐ तं ५ एं वाक्पाणिपादयुग्मात्मने ऐं कं व
 वायुहं॥ ॐ पं ५ अं वचनादानविहारोत्सर्गानंदात्मने औं नेत्रत्रयायै वषट्॥ ॐ यं ० हं
 अमनोबुद्धिहंकारवित्तज्ञानात्मने अः अस्त्राय फट्॥ ॐ आं ० डीं कों यं ० हं हंसः मम प्रा
 णाः इह प्राणाः ॐ आं ० यं ० हं हंसः मम जीव इह स्थितः॥ ॐ आं ० यं ० हं हंसः मम सर्व
 द्रियाणि इह स्थितानि ॐ आं ० यं ० हं हंसः मम वाङ्मनश्चक्षुश्चोत्रघ्राणप्राणा इह
 गत्यस्वस्येकस्त्वेनैकविरतिष्ठतु स्वाहा॥ मस्तु कै हृदये वाहस्तंदत्वा विः सकृद्वा
 जश्चाप्राणशक्तिं शरीरे विभाव्यमातृकान्यासं कुर्यात्॥ तत्र प्राणायामः षोड ६
 शस्वरान्सर्विंदुनुव्रन्वामभनासया पूरयेत्॥ कादीन्यं ववर्गान्सर्विंदुनुव्रन्
 मयेत्॥ यादिक्षोत्सैतैः सविंदुकैः दक्षिणमासयारे वयेत्॥ पुनर्दक्षिणमास
 यादाध्यां वपूरणादी न्कुर्यात्॥ मातृकामंत्रस्य ब्रह्माक्षयिः॥ गायत्री छंदः॥

मातृका सरस्वती देवता॥ हलो बीजानि स्वस्वसंयुक्तः शक्तिः॥ न्यासे विनियोगः॥ शिरोमुख
 स्वहृदयगुह्यपादेषु कृष्णादीन्विन्यस्य॥ ॐ अं कं ५ आं अंगुष्ठा॥ ॐ ईं वं ५ ईं तर्जनीभ्यां॥
 ॐ उं टं ५ उं मध्यमाभ्यां॥ ॐ ऐं तं ५ ऐं अनामिकाभ्यां॥ ॐ अं पं ५ ओं कनि॥ ॐ अं यं
 हं अः करतककर॥ एवं हृदयादिषु उंगुलैः कृत्वा ध्यायेत्॥ पंचाशच्छब्दांसे देवि विहितवदनयोः
 पादहृत्कुक्षिवक्षोदेशां भास्वत्कपर्दकलितशशिकलामिडुर्कुंदावदातां॥ अक्षस्त्रकुं
 भार्चिता लिखितवरकरां त्रीक्षणां तद्वत्संस्थां मन्त्राकल्पामतुल्यस्तनजघनभरां भा
 रतीतां नमामि॥ कठं १६ द्दके षोडशस्वरान्विंदुप्राणवादि नमोऽस्तानि न्यस्य॥ हृदये द्वा
 दशदके कादितां तान्पूर्ववत् नमो १० डादिफातान्॥ गुह्ये द्दके बादितां तान्॥ पायो ४
 दके वादितां तान्॥ भ्रूमध्ये द्विदके हंशं इति न्यसेत्॥ अथ बहिर्मातृकाः ॐ नमः
 ललाटे॥ आं नमः मुखवृत्ते॥ ईं दक्षनेत्रे॥ ईं न० वामनेत्रे॥ एवं श्लोकक्रमेणान्यसेत्॥

6

काननवृत्तद्व्यक्षीभुतीनोगंजोष्ठदंतमूर्धस्ये । दोःपल्लव्यग्रेषु च पार्श्वद्वययश्चनपि
 तिजठरेषु । हृद्दोर्मूलापरगळकक्षेहृदादिपाणिपादयुगे । अठरानयनयोर्व्यापक
 संज्ञान्यसेत् । दक्षराणि क्रमशः ॥ एवम्यासंकुलानतः पात्रमात्मेन संशोभयेत्रो
 परिनिधाय । तत्रशलाकां दक्षिणतः सप्तगुलांबहिर्निस्ततां शकलोक्षिस्त्रावर्त्य
 वस्त्रपूतेन घृतेन च पश्चिमाभिमुखं दीपं प्रज्वाल्य तत्र मूलेन षोडशोपचारैः कार्त्त
 वीर्यसंपूज्य न्यासंकुयति । तद्यथा ॥ मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयंकृत्वा अस्य
 श्रीविंशत्यर्णकार्त्तवीर्यार्जुनमंत्रस्य । दत्तात्रेय ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । श्रीकार्त्तवी
 र्यार्जुनो देवता । क्रौं बीजं । नमः शक्तिः । न्यासे विनियोगः । दत्तात्रेय ऋषये नमः
 शिरसि० अनुष्टुप् छंदसेन० मुखे० श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनदेवताये० हृदि० क्रौं बी
 जाय० गुह्ये० नमः शक्त्यै० पादयोः । प्रणवेन सर्वंगे । ततः क्रौं बीहृद० क्लीं भू

6

शिरसि० आं ह्रीं शिखायै० क्रौं श्रीं कवचायै० हं फट् नेत्रत्रया० अं कार्त्तवीर्यार्जुनाय०
 अस्त्रापफट् । अं क्रौं हृदि० अं बीं अं उदरे । अं क्लीं अं नाभौ० अं भूं अं जठरे०
 अं आं अं गुह्ये० अं ह्रीं अं नमः पादयोः । अं क्रौं अं नमः । अं श्रीं अं नमः
 जान्वोः । अं फट् अं घयोः । पुनर्बीजैः । अं क्रौं नमः । मस्तके । अं बीं अं ललाटे ।
 अं कां अं मस्तके । अं तं अं ललाटे । अं बीं अं भ्रुवोः । अं र्यां अं कर्णयोः । अं र्जुं अं
 नेत्रयोः । अं नां अं नासिकायां । अं यं अं मुखे० अं तं अं कंठे० अं मं अं सर्वांगे० पुन
 बीजैः । अं क्रौं नमः । अं मस्तके । अं बीं अं ललाटे० अं क्लीं अं भ्रुवोः । अं भूं अं क
 र्णयोः । अं आं अं नेत्रयोः । अं ह्रीं अं नासिकायां । अं क्रौं अं मुखे० अं श्रीं अं कंठे०
 अं फट् अं दक्षिणबाहौ । अं फट् अं वामबाहौ । अं कार्त्तवीर्यार्जुनाय नमः इति
 सर्वंगे । ततो दीपात्पूर्वभागे तावत्पात्रे चंदनागरुकंकोककपर्पूरकस्तूरिजटा

सीतखकौसरेरष्टगंधैः पूर्वोक्तं यंत्रलिखित्वा पीठे स्थापयेत् । ततो ध्यानं कुर्यात् ।
 त्र। अथ्याह सर्वभयास्त्रभाकरनिभः प्रहृद्योतनोद्योतितः स्वर्णस्त्रकपरिवि
 तकंधरधरोरक्तोभुकोष्ठीष्वान्न नानाकल्पविभूषितः करसहस्राधत्ति
 बाणासनोबाणासिधिसहस्रबाहु रनशोभवक्ष्मभौनः प्रभुः ॥१॥ सप्तद्वीपैक
 नाथः सवित्समरुचिः सर्वउष्टांतकोनः पायादभ्यायताथक्षोरथवरनिलयः
 लूलकायोतिसीमः । चापांतेषु त्रिलोकीं करधृतधनुषोनिः स्वयनेष्टासयानः
 सश्रीमान्कार्तवीर्योनिखिलं नृपनतां द्युबुजः क्षीं प्रकारी ॥२॥ ततो मा
 नसपूजां कृत्वा अस्त्रप्रतिष्ठां कुर्यात् । स्वाग्रे चतुरस्त्रं तदंतः वृत्तं तदंतः षट्को
 णं तदंतस्त्रिकोणं लिखित्वा मूलेन मध्ये कार्तवीर्यं संपूज्य । हृदयाय नमः
 हृत्वाग्रे पे। शिरसे स्वाहानैर्ऋते । शिखायै वषट् वायवे । कवचाय हुं शान्ये ।

नेत्रत्रयाय वौषट् । अग्रे । अस्त्राय फट् पश्चादिक्ष्वा । मूलेनास्त्रेण वाधारे प्रक्षाल्य ।
 मूलमासाद्य । अं यंध्रमार्चिषे नमः । रं उष्मायै । लं ज्वलिन्ये । वं ज्वालिन्ये । शं वि
 शुक्तिंगिन्ये । वं सुश्रियै । सं सुत्पायै । हं कपिलायै । लं हव्यवाहायै । क्षं केववाहा
 यै । उं मं वद्विमंडलाय दशकलात्मने कार्तवीर्यार्जुनार्घ्यपात्राधाराय नम इति
 संपूज्य । अस्त्रेण शं खं प्रक्षाल्य । मूलेनासाद्य । कं भंतपिये । खं बं तापिये । गं फं भूमायै ।
 घं पं मरीच्यै । उं नं ज्वालिन्ये । चं धं रुच्यै । कूं दं सुषुम्नायै । जं थं भोगदायै । उं तं विश्वायै । जं णं
 बोधिन्यै । टं धं धारिण्ये । ठं उं क्षमायै । ततः अं अर्कमंडलाय द्वादशकलात्मने कार्तवीर्या
 र्जुनार्घ्यपात्राय नम इति संपूज्य । मूलेन विस्लाममातृकायाः बिंदुं युतपरामृतबुध्यात्
 केनापूर्य । भक्त्यादित्रिरैवाब्जं त्रिकोणं संचित्य । हृन्मंत्रेण पूजयित्वा । अं अम
 तायै । आं मानदायै । ईं पूषायै । ईं पुष्ये । उं उतुष्ये । ऊं रुत्यै । सं धृत्यै । र्शं शशिन्यै । लं

९
 नंदिकाये० लंकामाये० ए० ज्योत्स्नाये० ऐं श्रिये० ॐ प्रीत्ये० ओं अंगदाये० अं पूर्णाये० अः
 पूर्णामृताये० ॐ सोममं ५ लायबो ५ शकलात्मने कार्तवीर्याधिपिताय नमः ॥ इति संपू
 ज्या अंकुशमुद्रया तीर्थमाकृत्य विनमयं ध्यात्वा अक्षवारं मूले नाभिमं च ॥ द्वितीयबी
 जेन दीर्घषट्स्वरकृतेन षडंगानि विन्यस्य गंधादिनाभ्यर्चयेन्मुद्रया ॥ मृतीकृत्य
 कवचेनावगुंध्य मध्यमुद्रया छाद्या मूकमक्षवारं जपित्वा ॥ स्त्रिणसंबद्ध ॥ धेनुशंख
 चक्रगरुडसंकलीकरणमुद्राः प्रदर्श्य तज्जलं किंचित्कुंभे प्रक्षिप्या ॥ कुंभं संपूज्य देव
 मात्मानं पजा इव्याणि च संश्रोक्ष्य तदुत्तरतः पात्रं चतुष्टये तज्जलं देवापट्कोणं
 त्रं प्राणप्रतिष्ठापूर्वकं मूलेन बो ५ शोषवारैः देवं संपूज्य दीपं कल्पयेत् ॥ तद्यथा ॥
 अस्य श्रीकार्तवीर्यदायदानमालामंत्रस्य दत्तात्रेय ऋषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीकार्त
 वीर्यार्जुनो देवता ॥ कों बीजं ॥ क्लीं शक्तिः ॥ क्लीं कीलकं ॥ दीपरक्षणे विनियोगः ॥ ततः

द्वितीयबीजेन दीर्घषट्स्वरकृतेन षडंगं कृत्वा देशकालौ संकीर्त्य ममामुककामना
 सिध्यर्थं श्रीकार्तवीर्यार्जुनाय संप्रददेन मम इत्युक्त्वा मंत्रं पठेत् ॥ ॐ आं क्लीं वषट्
 प्रों श्रीं क्लीं कार्तवीर्यार्जुनाय माहिष्मतीनाथाय सहस्रबाहवे सहस्रभुवो दीप्तिता
 यदत्तात्रेय प्रियाया त्रेयायानुसूयागर्भरत्नाय दूं कूं इमं दीपं गृहाण अमुकं र
 क्षरक्षदुष्मान्नाशय नाशय पातय पातय घातय घातय शत्रुं जहि जहि क्लीं ॐ
 प्रो क्लीं ईस्वाहा ॥ अनेन दीपवर्षेण पश्चिमाभिमुखेन मारक्षदेवदत्तवरप्रदाना
 यदूं कूं क्लीं ॐ क्लीं श्रीस्वाहा इति जलं भुवि निक्षिप्य पश्चिमाभिमुखो भूत्वा कर
 संपुटं कृत्वा तथैवं धनं पंकजं संमं ॐ स्वाहा इति मंत्रं सकृज्जपेत् ॥ ततः दीपाभि
 मुखो भूत्वा अस्य नवाक्षरकार्तवीर्यार्जुनमंत्रस्य दत्तात्रेय ऋषिः अनु
 षुष्टु छंदः ॥ कार्तवीर्यार्जुनो देवता ॥ प्रो बीजं ॥ क्लीं शक्तिः ॥ क्लीं कीलकं ॥ श्री

कार्तवीर्यार्जुनप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः । ततः द्वितीयबीजे नदीर्घपदस्वरयुक्तेन
 षडंगं कृत्वा सहस्रं जपेत् । ओं आं ईं फ्रीं त्रीं स्वाहा । क्रौं अं गुह्येति देवाय जपेति
 वेदयेत् । ततः यंत्रराजात् पूर्वभागे कर्णिका केसरगर्भे दशदं कं पद्मं कृत्वा । तद्बहिः
 वृत्तं तद्बहिः चतुर्द्वारं कृत्वा तद्बहिर्दिक्षु वज्राक्षकं विक्षेप्य लिख्यततः
 कर्णिकायां ऐं बीजं विलिख्य । तन्मध्ये प्रणवं तन्मध्ये मारबीजं तन्मध्ये आ
 धबीजं तन्मध्ये अमुकं वशाय अमुकं मोचयेत्यादियथा कामनं साध्यनामक
 मन्त्रमवलिख्य तदुत्तरदक्षिणयोः कुरुद्वयं विलिख्य ततः बीजस्य दक्षिणे
 दक्षिणे त्रयोः ईं ईं ईं इति विलिख्य अग्रे ह्रौं तोरिति विलिख्य ईशानादि
 कोणे भ्रौं हं स इति वर्णां विलिख्य प्रागादिदलेषु प्रणवादि दशबीजानि वि १
 लिख्य दक्षिणतरेषु षडङ्गानि विलिख्य केसरेषु शेषसहस्रान् स्वरां विलि
 ख्य वृत्तं कादि वर्णैः चरलबलक्षोतैः संवेष्ट्या वश्यमारणयोः ईं ईं ऐं ऐं वं वं

क

थं फेरं ईं इत्येतानि वर्णानि आवृत्या लिखेत् । शोतो सं ईं ओं घं मं ठं पं भं वं सं इत्येता
 न जलवर्णानि आवृत्या लिखेत् उच्चाटे अं ओं ऐं कं चं टं तं पं यं षं इत्येतान् वायुवर्णानि
 आवृत्या लिखेत् विद्वेषे लं लूं अं उं भं णं नं मं शं हं इति व्योमवर्णानि आवृत्या लिखे
 त् पूर्वादिदिक्षु लं रं यं क्षों वं यं सं हं इति लोकपालबीजानि विलिख्य । ततः ओं ओं ईं
 क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं हं सः यंत्रस्य प्राणा इह प्राणाः इत्यादि प्राणप्रतिष्ठा मंत्रं प्रागादि
 तो लिखेत् । ततो बहिः यंत्रराजाया वज्राक्षकप्रदाय श्रीमहि । तन्नो यंत्रः प्रचोदयात् ॥
 इति गायत्री लिखेत् । ततः भूमीपद्मं लिखित्वा तत्र कलशं सं स्थाप्य पूजयेदिति केचिदाहुः
 ग्रन्थार्थस्तु भूमीदशदं कृत्वा ५ पत्ती र्थं जलेना पूर्य गंधसर्वेष्वधिपुष्पां च पल्लव
 हिरण्यं च रत्नानि क्षिप्त्वा तत्र पूर्णपात्रं निधाय तत्र पूर्वोक्तं दशदं सं स्थाप्य ५ तुल
 उपस्मिन्नं सं स्थाप्य तत्र यंत्रे प्रतिमां याया पूजयेत् ततः पीठे सबीजान् गुरुपर

मगुरुपरमेष्ठिगुरुदत्तात्रेयानन्दक्षिणोत्तमोवामे। गंगणपतिदुर्गाक्षेत्रपाळानवास्तु
 रुषं वमध्यमंडूकः कालाग्निरुद्रः कूर्मान्संपूज्या आधारशक्तये मूलप्रकृतये अनं
 ताय नमः। एधिव्येक्षीरसमुद्राय रत्नद्वीपाय कल्पवृक्षमहोद्यानाय रत्नमंडपा
 य कल्पवृक्षाय रत्नवेदिकाय रत्नसिंहासनाय रत्नपीठाय पीठपादेषु आग्नेया
 दिधर्माय ज्ञानाय वैराग्याय ऐश्वर्याय पूर्वादि अधर्माय अज्ञानाय अवैरा
 ग्याय अनेश्वर्याय मध्ये अनंताय आनंदकंदाय ज्ञाननालाय सर्वतत्त्वमय
 पद्माय प्रकृतिमयपञ्चेत्यः विकारमयकेसरेत्यः। पंचाशद्वर्णबीजमयकर्णिका
 ये अं व अ क र्म मंडलाय उं सो म मंडलाय मं व द्धि मंडलाय सं स त्वाय प्रबोधात्मने
 रं र ज से ष्ठ धि व्वा त्मने तं त म से मो हा त्मने पूर्वादि आं आ त्मने अं अं त रा त्मने पं
 परमात्मने क्ली ज्ञानात्मने मध्ये मायातत्वाय कलातत्वाय विद्यातत्वाय परत
 त्वाय प्रागादिदलेषु विमलाये उल्लर्षितये ज्ञानाये क्रियाये योगाये प्रद्वये०